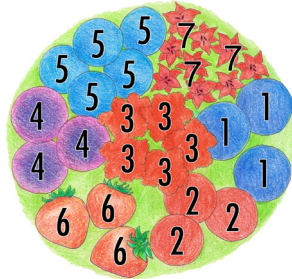

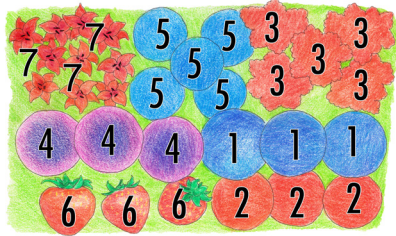
MANSIKKAKESÄ-PERENNAPENKKI (esittely kevät kuvastossa s. 14)

Mansikkakesä-penkin kasvit viihtyvät parhaiten aurinkoisella tai puolivarjoisalla kasvupaikalla, tuoreessa ja keski- tai runsasravinteisessa maassa.

Kunkin kasvin istutus- ja hoito-ohjeen löydät lajikohtaisesti.

Ympyrä
halk. 1,5 metriä

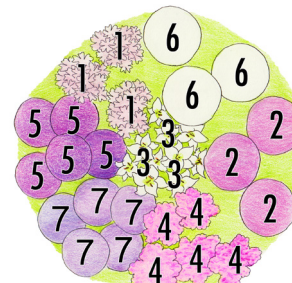
Suorakulma
1 x 2 metriä

- 1) Loistotädyke - 3 tainta
- 2) Korallikeijunkukka - 3 tainta
- 3) Syysleimu 'Kirchenfurst' - 5 juurakkoa
- 4) Loistosalvia - 3 tainta
- 5) Alppipiikkiputki - 5 juurakkoa
- 6) Mansikka 'Greenfinger' - 12 juurakkoa
- 7) Värililja 'Prunotto' - 10 sipulia

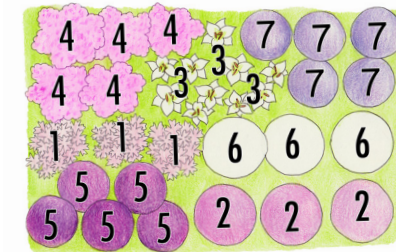
SUVITAIKA-PERENNAPENKKI (esittely kevät kuvastossa s. 15)

Suvitaike-penkin kasvit viihtyvät aurinkoisella tai puolivarjoisalla kasvupaikalla, tuoreessa ja keski- tai runsasravinteisessa maassa.

Kunkin kasvin istutus- ja hoito-ohjeen löydät lajikohtaisesti.

Ympyrä
halk. 1,5 metriä

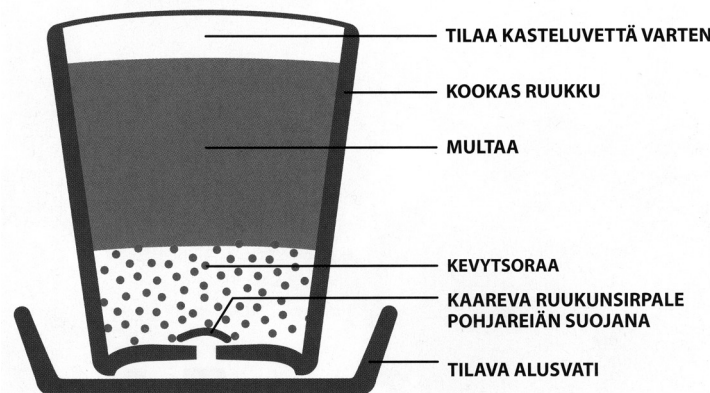

Suorakulma
1 x 2 metriä

- 1) Myskimalva vaaleanpunainen - 3 tainta
- 2) Sammalleimu 'Purple Beauty' - 3 tainta
- 3) Värililja 'Navona' - 10 sipulia
- 4) Syysleimu 'Eden's Crush' - 5 juurakkoa
- 5) Jalokurjenpolvi 'Brookside' - 5 juurakkoa
- 6) Japaninjaloangervo 'Deutschland' - 3 tainta
- 7) Loistokurjenmiekka 'Kita-No-Seiza' - 5 juurakkoa

RUUKKUISTUTUKSET

Perennat istutetaan ruukkuun läpäisevään puutarhamultaan. Ruukun pohjaan kannattaa puhkaista reikä ylimääräisen veden valumista varten. Ruukut on myös hyvä salaojitaa esimerkiksi karkealla hiekalla tai kevytsoralla, jottei vesi jää seisomaan juuristolle. Ruukkuistutuksia kastellaan ja lannoitetaan säännöllisesti. Perennat on helppo talvettaa ruukkuineen kylmässä varastossa tai autotallissa. Kasvit voi vaihtoehtoisesti istuttaa syksyllä maahan talvehtimaan.

VIHERPEUKALOT

Puh (05) 750 1100
Fax (05) 325 0355
asiakaspalvelu@viherpeukalot.fi
www.viherpeukalot.fi

PERENNOJEN ISTUTUS- JA HOITO-OHJEET

50,55,59

Astiataimia voidaan istuttaa toukokuusta syyskuun loppuun. Avojuuriset perennat eli juurakot on hyvä istuttaa keväällä ennen kesäkuun puoltaväliä tai syksyllä elokuun puolivälin jälkeen, kuitenkin niin aikaisin, että ne ehtivät juurtua ennen talven tuloa. Irrallaan, ilman juuripaakkua olevia sipuleita, mukuloita ja juurakoita voi säilyttää ennen istutusta pimeässä ja viileässä noin + 2-6 °C, jotta ne eivät lähde kasvuun ja kuluta kasvin voimavaroja loppuun jo ennen istutusta. Jos taimi on istutettaessa jo hyvässä kasvussa, sen lehdistö kannattaa suojata harsolla kevähallon uhatessa. Taimelle kaivetaan lajin koon mukaan 10-50 cm syvä istutuskuoppa, joka täytetään multavalla ja ilmavalla, peruslannoitetulla ja kalkitulla kasvualustalla. Taimipaakut istutetaan entiseen kasvusyvyyteen tai hieman syvempään. Juurakot istutetaan niin, että kasvupiste jää juuri ja juuri maan pinnalle. Ellei kasvupistettä vielä näy, juurakot peitetään muutaman sentin syvyyteen juuret alaspäin. Istutuksen jälkeen maa tiivistetään hyvin ja kastellaan huolellisesti. Kuivia paakkuja tai juurakoita kannattaa liottaa vedessä muutama tunti ennen istutusta. Istutuksen jälkeen turvataan taimien riittävä vedensaanti ja torjutaan rikkakasvit huolellisesti.

Kasvukaudella perennoja lannoitetaan maltillisesti moniravinnelannoitteella ja huolehditaan kastelusta kuivina kausina. Liian runsas typpilannoitus voi lisätä lehtien kasvua kukinnan kustannuksella. Syksyllä annetaan kalium- ja fosforivoittoista lannoitetta, jotta kasvi saa talvehtimiseen parhaat mahdolliset voimavarat. Kukinnan jälkeen poistetaan kehittyvät siemenkodat, jos kasvin ei haluta leviävän. Joillakin lajeilla kuihtuneiden kukintojen poistaminen voi edistää kukinnan uusiutumista saman vuoden aikana. Useimpien perennojen lehdet ja varret on syksyllä hyvä jättää leikkaamatta keräämään lunta talvisuojaksi. Keväällä kuihtuneet varret ja lehdet voidaan leikata pois. Yleensä perennoja ei tarvitse erityisemmin suojata talveksi (poikkeuksena arat lajit), vaan oma lehdistö ja lumi yhdessä antavat riittävän suojan pakkasta ja routaa vastaan. Jos perennoja istutetaan ruukkuihin, taimet on muistettava siirtää maahan tai kellariin talvehtimaan. Jos perennojen kukinta heikkenee tai kukkapenkki alkaa tuntua ahtaalta, voidaan kasvit jakaa. Yleissääntöisesti keväällä kukkivat perennat jaetaan syksyllä ja syksyllä kukkivat keväällä.

Osa toimittamistamme perennoista ovat alasleikkattuja viljelyteknisistä syistä. Alasleikkaus parantaa kasvin kasvuunlähtöä ja yleistä kestävyyttä kasvin keskittyessä ensin juuriston kehittämiseen. Hyvän juuriston avulla kasvi jaksaa kasvattaa vahvan lehdistön ja sitä kautta kukkia runsaasti.

AJURUOHO *Thymus* spp. 2-5 cm

Ajuruohot kuuluvat kivikko- ja maanpeittokasvien parhaimmistoon. Ajuruoho muodostaa erittäin tiheää, matalaa ja tuoksuvaa lehtimattoa pihan kuivimillekin kasvupaikoille. Ajuruoho istutetaan aurinkoiselle tai lievästi varjoisalle paikalle kuivaan, hiekka- tai sorapitoiseen ja laihahkoon maahan. Sopiva istutustiheys on noin 30 cm. Pienet kukat puhkeavat kesä-heinäkuussa. Lehdistö on ainavihanta. Talvenkestoltaan ajuruohot ovat kestäviä.

AKILEIJA *Aquilegia* spp. 20-80 cm lajin mukaan

Akileijat viihtyvät aurinkoisella tai puolivarjoisalla paikalla kuohkeassa, multavassa ja keskiravinteisessa maassa. Kasvualustaa tulee olla riittävästi ja etenkin aurinkoisella paikalla mullan tulee pysyä riittävän kosteana. Akileijat istutetaan 20-40 cm välein lajin koosta riippuen. Kukinnan jälkeistä ränsistymistä voi ehkäistä leikkaamalla varret alas, mikä estää myös siementämisen. Taimien annetaan kasvaa rauhassa istuttamisen jälkeen, sillä pääjuuri voi vahingoittua jaettaessa tai siirrettäessä. Akileijat ovat kestäviä tai erittäin kestäviä lajista riippuen. Akileijat ovat myrkyllisiä.

ALPPIPIIKKIPUTKI *Eryngium alpinum* 70-80 cm

Kiitollinen alppipiikkiputki on aurinkoisten paikkojen kasvi. Se istutetaan kuivaan tai tuoreeseen, hiekkapitoiseen ja kalkittuun maahan 30-40 cm välein. Kasvualustan tulee olla hyvin ojitettu, ravinteikas ja 30-40 cm paksu. Kukinta-aika on heinä-syyskuussa. Perhosia houkuttelevat suuret kukinnot sopivat erinomaisesti leikko- ja kuivakukiksi. Alppipiikkiputki kasvaa mieluiten rauhassa samalla paikalla eli tarpeetonta siirtelyä vältetään. Viihtyessään se kylvyytyy itsestään. Talvenkestoltaan alppipiikkiputki on kestävä.

ANGERVOT *Astilbe* spp. 30-120 cm lajikkeen mukaan

Angervot viihtyvät parhaiten puolivarjoisalla, mutta myös aurinkoisella paikalla, jos vettäpidättävää kasvualustaa on riittävästi. Taimet istutetaan tuoreeseen tai kosteaan, runsasmultaiseen ja -ravinteiseen maahan 30-40 cm välein. Angervot ovat hyvin säänkestäviä, mutta kasvualustan totaalista kuivumista ne eivät siedä, joten kastelusta huolehditaan kuivina kausina. Angervot kukkivat runsaasti heinä-syyskuussa lajikkeesta riippuen. Kasvustot voidaan tarvittaessa jakaa muutaman vuoden välein. Talvenkestoltaan angervot ovat kestäviä.

AROVIKOKO *Anemone sylvestris* 20-30 cm

Arovuokko on erittäin helppohoitoinen, helposti leviävä ja hyvin talvenkestävä perenna. Täyttää kasvupaikkansa nopeasti. Ei ole vaateliakasvuolosuh-teiden suhteen, viihtyy auringosta varjoon kuohkeassa ja kalkkipitoisessa maassa. Taimet istutetaan 30-40 cm välein. Kukinta-aika jatkuu toukokuusta kesäkuulle. Kukkii usein syksyllä uudelleen, etenkin jos kukkavarret leikataan ensimmäisen kukinnan jälkeen.

AURINKONAUHUS *Ligularia stenocephala* 100-200 cm lajikkeen mukaan

Helppohoitoinen aurinkonauhus viihtyy aurinkoisella tai jopa varjoisalla kasvupaikalla tuoreessa, multavassa ja ravinteikkaassa maassa. Se sopii erinomaisesti esimerkiksi perennaryhmien taustakasviksi. Taimien istutusväli n. 50 cm. Heinä-elokuussa avautuvat kapeissa tertuissa olevat korkeat kukinnot. Aurinkonauhus viihtyy parhaiten saadessaan kasvaa rauhassa samalla paikalla. Talvenkestoltaan se on erittäin kestävä.

HARMAAKURJENPOLVI *Geranium cinereum* 10-20 cm

Pitkään kukkiva harmaakurjenpolvi viihtyy aurinkoisella paikalla vettäläpäisevässä maassa. Erinomainen perenna kukkaryhmien reunuksiin, ruukkuihin sekä kivikkoon. Harmaakurjenpolvi on kasvupaikan suhteen erittäin vaatimaton. Sopiva istutusväli on 30-40 cm. Kukinta jatkuu kesäkuusta syksyyn. Kukien terälehdissä on koristeellinen, tumma suonitus. Talvenkestoltaan harmaakurjenpolvi on kestävä.

HOPEAHÄRKKI *Cerastium tomentosum* 10-20 cm

Helppohoitoinen hopeahärkki kasvaa mattomaisesti. Se sopii istutettavaksi kivikkoryhmiin, muurien päälle ja reunuskasviksi. Kasvuston leikkaaminen silloin tällöin tuuheettaa kasvia. Touko-kesäkuussa kukkiva hopeahärkki viihtyy kuivassa, laihassa ja kalkitussa maassa aurinkoisella tai puolivarjoisalla paikalla. Taimien istutusväli on n. 25-30 cm. Talvenkestoltaan hopeahärkki on kestävä.

HOPEATÄPLÄEIPI *Lamium maculatum* 15-20 cm

Talvivihanta peittokasvi, joka leviää melko voimakkaasti. Elementissään pensaiden alla, metsäpuutarhassa sekä perenna- ja kivikkoryhmissä. Viihtyy auringosta varjoon lajikkeesta riippuen. Mitä enemmän lehdistä on hopeista väriä, sitä enemmän lajike tarvitsee valoa, ei kuitenkaan suoranaista auringonpaahdetta. Taimet istutetaan tuoreeseen tai kosteaan, kalkittuun, hiekkapitoiseen ja runsasravinteiseen maahan 30-40 cm välein. Kasvualustan on hyvä olla runsasmultainen mutta myös hiekkapitoinen, sillä hopeatäpläeiippi ei siedä talvimärkyä. Kukinta-aika on touko-heinäkuussa. Lisätään helpoiten jakamalla. Talvenkestoltaan kestävä.

HURMESILKKIHEINÄ *Imperata cylindrica* n. 30 cm
Mätästävällä ja pystykasvuisella hurmesilkkiheinällä on uskomattoman punaiset lehdet. Kevään ensimmäiset lehdet ovat punaisia ensin latvoista ja juhan-nuksen aikoihin ne punertuvat kokonaan tyvää lukuun ottamatta. Hitaasti leviävänä heinänä se viihtyy erinomaisesti ruukussa tai maahan istutettuna noin 15-20 cm välein. Hurmesilkkiheinä menestyy aurinkoisella tai puolivarjoisella kasvupaikalla kosteassa, hyvin vettä läpäisevässä ja runsasravinteisessa maassa. Kukinta-aika on heinä-syyskuussa. Syksyllä heinä saa kauniin kuparinsävyisen värityksen. Hurmesilkkiheinää voi lisätä keväällä jakamalla. Keväällä voi myös vanhan kasvuston leikata kokonaan alas. Talvenkestoltaan kasvi on melko kestävä, joten talvisuojaus voi olla tarpeen.

IDÄNKURJENPOLVI *Geranium himalayense* 40-60 cm
Helppohoitoinen ja kiitollinen idänkurjenpolvi sopii aurinkoiselle tai puolivarjoisalle paikalle kukkaryhmiin ja maanpeitekasviksi pensaiden ja puiden alle. Se istutetaan vettä läpäisevään, runsasmultaiseen ja -hiekkaiseen sekä kalkittuun maahan noin 40 cm välein. Idänkurjenpolvi sietää hyvin hetkellistä kui-vuutta. Se kukkii ahkerasti kesäkuusta elokuuhun asti. Voidaan jakaa ja uudesti-istuttaa joka kolmas tai neljäs vuosi. Talvenkestoltaan idänkurjenpolvi on erittäin kestävä.

ISOPÄIVÄNKAKKARA *Leucanthemum x superbum* 30-100 cm lajikkeen mukaan
Isopäivänkakkara viihtyy aurinkoisella kasvupaikalla ravinteikkaassa ja hyvin ojitetussa maassa. Sopiva istutusväli on n. 40 cm. Kukinta-aika on kesä-elokuus-sa. Isopäivänkakkara saattaa vaatia jakamista ja uudelleenistuttamista noin joka toinen vuosi. Oikea aika jakamiselle on joko keväällä tai kukinnan jälkeen elokuussa. Talvenkestoltaan isopäivänkakkara on kestävä. Vettäläpäisevä maa on tärkeää hyvälle talvehtimiselle.

ISOTÖYHTÖANGERVO *Aruncus dioicus* 100-150 cm
Koko suomessa talvenkestävä isotöyhtöangervo on terve ja pitkäikäinen laji. Se menestyy aurinkoisella ja jopa varjoisalla kasvupaikalla, mutta viihtyy parhai-ten puolivarjossa. Hillitysti leviävä isotöyhtöangervo istutetaan noin 50 cm välein tuoreeseen, ravinteikkaaseen ja runsasmultaiseen maahan. Sitä voi käyttää pensaiden tapaan. Kasvualustaa varataan noin 50 cm paksuudelta. Kermanvalkeat, kevyesti hunajalle tuoksuvat kukinnot puhkeavat kesä-heinäkuussa.

ITALIANKELLO *Campanula garganica* n. 10 cm
Italiankello viihtyy parhaiten aurinkoisella tai puolivarjoisella kasvupaikalla kuohkeassa kalkkipitoisessa maassa. Taimet istutetaan 20-30 cm välein. Mätäs-tävä italiankello sopii hyvin kivikkoryhmiin. Se kukkii runsaasti kesä-heinäkuussa tähtimäisin kukin, jotka ovat terttuina lehtihangoissa. Talvenkestoltaan italiankello on kestävä.

JALOKIELO *Convallaria majalis* 20-30 cm lajikkeen mukaan
Jalokielo sopii hyvin puolivarjoisaan tai varjoisaan paikkaan esim. puiden ja pensaiden aluskasviksi. Se viihtyy hiekkapitoisessa ja runsasmultaisessa kasvu-alustassa kosteilla paikoilla. Juurakkojen istutustiheys on noin 15 cm. Jalokielo kukkii touko-kesäkuussa. Kielo leviää sitkeän ja pitkän juurakkonsa avulla, joka pystyy tunkeutumaan kovaankin maahan. Voidaan lisätä loppukesällä juurakkoa jakamalla. Kielot ovat myrkyllisiä. Jalokielo menestyy vyöhykkeillä I-V.

JALOKURJENPOLVI *Geranium*-risteymät 20–90 cm lajikkeen mukaan
Jalokurjenpolvi viihtyy parhaiten aurinkoisella tai puolivarjoisalla kasvupaikalla. Kasvualustan tulisi olla multava, ravinteikas, hiekkapitoinen ja vettäläpäi-sevä. Hyvä istutusväli on 40–50 cm. Pitkään kesä-elokuun aikoihin kukkiva jalokurjenpolvi sopii hyvin esimerkiksi perennaryhmien reunuskasviksi. Lehdistö on peittävä ja raikkaanvihreä. Voidaan lisätä jakamalla. Jalokurjenpolvi on talvenkestoltaan kestävä.

KALLIOMAKSARUOHO *Sedum rupestre* 10-25 cm lajikkeen mukaan
Kalliomaksaruoho viihtyy erinomaisesti aurinkoisen paahteisella paikalla ja sietää kuivuutta. Hyvä maanpeittokasvi kivikkoon, penkereisiin ja reunuksiin. Taimet istutetaan 20-30 cm välein kuivaan ja hiekkapitoiseen, vettäläpäisevään sekä niukkaravinteiseen kasvualustaan. Kukkii keltaisin, tähtimäisin pik-kukukin heinä-elokuussa. Kalliomaksaruoho on talvenkestoltaan kestävä tai melko kestävä lajikkeen mukaan. Vettäläpäisevä maa parantaa talvenkestoa.

KAUKASIANMAKSARUOHO *Sedum spurium* 10-15 cm
Erinomaisesti kuivuutta kestävä kaukasianmaksaruoho viihtyy aurinkoisella tai lievästi varjoisalla paikalla, hyvin ojitetussa puutarhamaassa. Taimien istu-tusväli on n. 30 cm. Kukinta-aika on lajikkeesta riippuen kesä-syyskuussa. Sen annetaan kasvaa rauhassa niin kauan kuin se pysyy sille varatulla alueella. Erittäin talvenkestävää kaukasianmaksaruohoa voidaan lisätä jakamalla tai pistokkaista.

KAUKASIANPITKÄPALKO *Arabis caucasica* 10-20 cm
Kaukasianpitkäpalko on helppohoitoinen kivikko- ja maanpeitekasvi, joka viihtyy aurinkoisella, jopa paahteisella paikalla niukkaravinteisessa ja kuivassa maassa. Kasvualustaa on hyvä olla 5-20 cm. Taimet istutetaan 25-30 cm välein. Tuoksuvatukat avautuvat touko-kesäkuussa. Erittäin talvenkestävän kau-kasianpitkäpalon lehdistö on hyvin talvehtiessaan ikivihreä. Ei vaadi säännöllistä jakamista.

KEIJUNKUKAT *Heuchera* spp. 20-50 cm lajikkeen mukaan
Monikäyttöiset keijunkukat sopivat erilaisiin perenna- ja pensasryhmiin, reunuksiin, kivikkoon sekä ruukkuihin. Ne viihtyvät aurinkoisella tai puolivarjoisal-la paikalla, eivät kuitenkaan täydessä paahteessa. Keijunkukat istutetaan 30-40 cm välein tuoreeseen, kalkittuun ja kuohkeaan maahan. Kasvualustan on hyvä olla myös runsasmultaista ja ravinteikasta. Keijunkukat eivät siedä pitkäkestoista kuivuutta. Keijunkukkien talvivihannat lehdet muodostavat tiheitä ruusukkeita. Kukinta-aika on pitkä ja lajista riippuen kesä-syyskuussa. Kasvustot jaetaan ja istutetaan uudestaan tarvittaessa. Lisääminen tapahtuu myös jakamalla. Talvenkestoltaan keijunkukat ovat kestäviä.

KELLOPEIPPI *Physostegia virginiana* 60-80 cm lajikkeen mukaan
Kellopeippi on helppohoitoinen perenna, joka viihtyy tuoreessa, melko voimakkaassa maassa, aurinkoisella tai lievästi varjoisella paikalla. Taimet istute-taan 30-40 cm välein. Leviää lyhyillä rönsyillä tehokkaasti. Kellopeippi kukkii heinä-syyskuussa. Kasvusto kannattaa jakaa muutaman vuoden välein. Hyvä leikkokukka. Kellopeippi on talvenkestoltaan kestävä.

KETONEILIKKA *Dianthus deltoides* 10-20 cm
Ketoneilikka viihtyy aurinkoisella, kuivahkolla kasvupaikalla laihassa, hiekkapitoisessa ja hapahkossa maassa. Taimien istutusväli on noin 25 cm. Erittäin helppohoitoinen ja helposti leviävä ketoneilikka sopii rinteisiin, kedoille ja kuiviin kukkaryhmiin. Kukinta-aika on kesä-heinäkuussa. Ketoneilikkaa voidaan lisätä jakamalla, mutta kylväytyy myös helposti itsestään.

KONNANTATAR *Bistorta officinalis* 30-80 cm
Kiitollinen ja helppohoitoinen konnantatar viihtyy auringosta varjoon kosteilla paikoilla, mutta sopeutuu lähes kaikenlaisille kasvupaikoille. Sen voi istuttaa mm. perennaryhmiin, syvämultaisiin kivikoihin, rodopuutarhaan ja peitto- tai rantakasviksi. Kasvualustan on hyvä olla tuore tai kostea, runsasmultainen, ravinteikas ja savipitoinen. Sopiva istutusväli on noin 40 cm. Konnantatar kasvattaa tiheän, rehevän kasvuston ja on siten erinomainen maanpeittokasvi. Konnantatar kukkii kesä-heinäkuussa tihein, monikukkaisin tähkäkukinnoin. Hyvä leikkokukka. Talvenkestoltaan konnantatar on erittäin kestävä.

KONNANYRTTI *Chelone obliqua* 40-80 cm
Konnanyrtti istutetaan aurinkoiselle tai lievästi varjoisalle paikalle tuoreeseen, multavaan ja ravinteikkaaseen maahan. Hyvä taimiväli on n. 35 cm. Pysty- ja tukevavartinen konnanyrtti kukkii runsaasti heinä-syyskuussa. Voidaan lisätä jakamalla juurakkoa keväällä. Konnanyrtti on talvenkestoltaan kestävä ja talvehtii parhaiten runsaslumisilla alueilla.

KUUNLILJA *Hosta* spp. 15-100 cm lajikkeen mukaan
Lehdistöltään hyvin monivärinen kuunliljalajisto viihtyy parhaiten puolivarjoisalla ja varjoisalla kasvupaikalla ravinteikkaassa, läpäisevässä, tuoreessa maas-sa. Juurakot istutetaan 30-40 cm välein siten, että uudet pienet versot jäävät hiukan näkyviin maanpinnalle. Kuunlilja sopii yksittäis- tai ryhmäperennaksi, puiden ja pensaiden alle, kasviryhmien reunuksiin sekä rajaamaan istutuksia. Kukinnot nousevat lehtien päälle heinä-elokuussa. Kuunliljoja voi kasvattaa myös ruukuissa, jolloin taimet istutetaan syksyllä joko maahan talvehtimaan tai viedään ruukkuineen kellariin n. +2 C:een. Lannoitus ja kastelu lopetetaan hyvissä ajoin ennen taimien siirtämistä kellariin ja taimia kastellaan hyvin vähän talven aikana. Keväällä taimet voidaan ottaa esikasvatukseen sisälle, jotta kukinta alkaisi aikaisemmin. Talvenkestoltaan kuunliljat ovat kestäviä.

KYLÄKURJENPOLVI *Geranium pratense* 20-80 cm lajikkeen mukaan
Helppohoitoinen kyläkurjenpolvi viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisalla kasvupaikalla tuoreessa maassa. Voidaan istuttaa esim. muiden perennojen jouk-koon sekä puiden ja pensaiden alle. Sopiva istutusväli on n. 40 cm. Kyläkurjenpolvi kukkii runsaasti heinä-elokuussa. Kukkavarret voidaan leikata kukinnan jälkeen. Leviää yleensä voimakkaasti kylväytymällä. Kyläkurjenpolvi on lajikkeesta riippuen talvenkestoltaan kestävä tai erittäin kestävä.

LILJAT *Lilium* spp. 25-150 cm lajin ja lajikkeen mukaan
Liljojen kasvualustaksi sopii tavallinen, kalkittu puutarhamulta. Mullan on hyvä olla kevyttä ja kuohkeaa, mielellään hyvin vettäläpäisevää. Liljoille valitaan aurinkoinen tai puolivarjoinen kasvupaikka. Sipulit istutetaan 10-20 cm syvyyteen sipulin koosta riippuen. Istutusväli on sipulin koon mukaan 10-30 cm. Puuliljoille sopiva istutusväli on 20-30 cm. Matalia liljoja voi istuttaa myös ruukkuun. Liljoja kastellaan runsaasti istutuksen jälkeen parina kolmena päivänä. Lannoitteeksi sopivat kaikki puutarhan yleislannoitteet; keväällä käytetään moniravinnelannoitteita ja syksyllä sipulilannoitetta. Kukinnan jälkeen siemen-kodat katkaistaan pois. Kukkavarret on hyvä leikata vasta sitten, kun ne ovat syksyllä tuleentuneet. Ruukussa kasvaneet liljat istutetaan talveksi maahan saamaan kylmäkäsittely, jolloin saadaan runsas kukinta myös seuraavana vuonna. Liljat menestyvät koko maassa tai vyöhykkeillä I-V lajista riippuen.

LOISTOKURJENMIEKKA *Iris* Sibirica-Ryhmä 50-100 cm lajikkeen mukaan
Kestävä ja helppohoitoinen loistokurjenmiekka viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisalla kasvupaikalla tuoreessa tai kosteahkossa, kalkitussa ja ravinteikkaas-sa maassa. Hyvä istutusväli on n. 40 cm. Loistokurjenmiekka kasvaa voimakkaasti juurakkonsa avulla. Sopii yksittäiskasviksi, perennaryhmään sekä veden äärelle. Kukinta-aika on kesä-heinäkuussa. Lisätään jakamalla kasvustoja. Talvenkestoltaan loistokurjenmiekka on erittäin kestävä.

LOISTOSALVIA *Salvia* × *sylvestris* 30-70 cm lajikkeen mukaan
Loistosalvia viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisalla ja kuivahkolla kasvupaikalla. Kasvualustan tulisi olla hyvin ojitettu, ja mielellään kalkkipitoinen. Taimet istutetaan n. 30 cm:n välein. Loistosalvia sietää hyvin kuivuutta, mutta ei liian kosteaa maata eikä talvimärkyyyttä. Kukinta-aika on kesäkuun lopulta syys-kuuhun. Loistosalviaa voidaan lisätä jakamalla tai pistokkaista. Talvenkestoltaan kasvi on kestävä.

LOISTOSÄDEKUKKA *Gaillardia* × *grandiflora* 30-60 cm lajikkeen mukaan
Loistosädekukka viihtyy aurinkoisella paikalla kuivahkossa tai tuoreessa, vettäläpäisevässä, hiekansekaisessa ja laihassa multamaassa. Taimet istutetaan 25-40 cm välein. Kukinta jatkuu heinäkuusta pakkasiin saakka. Talvenkestoltaan loistosädekukka on melko kestävä. Liian voimakasta lannoitusta kannattaa välttää, jotta kasvi ehtii valmistautua talven tuloon. Talvehtiminen onnistuu paremmin, jos versot leikataan syyskuussa lähes maanrajasta ja juuristo suoja-taan katteella. Loistosädekukka sopii hyvin leikkokukaksi.

LOISTOTÄDYKE *Veronica austriaca* 30-50 cm
Loistotädyke on pystykasvuinen, pensasmainen perenna, joka istutetaan aurinkoiselle paikalle kalkkipitoiseen, ravinteikkaaseen ja läpäisevään hiekka-multamaahan 20-30 cm välein. Se sopii kivikkoryhmiin ja perennaryhmien reunoille sekä leikkokukaksi. Erittäin talvenkestävä loistotädyke kukkii kauan ja runsaasti kirkaansinisin tähkämäisin kukin kesä-heinäkuussa. Varjoisilla ja tuulisilla paikoilla se saattaa tarvita tuen.

MANSIKKA *Fragaria* × *ananassa*
Mansikan kasvualustaksi soveltuu ilmava kompostimulta tai tavallinen puutarhamulta. Taimien ja juurakoiden oikea istutussyvyys on tärkeä: kasvupisteen (versovat lehtien alut) on jäätävä maan pinnalle, jotta kasvu pääsee esteettä käyntiin. Kasvualusta tiivistetään hyvin ja kastellaan runsaasti. Istutuksen yhtey-dessä multa on voi sekoittaa jotakin lannoitetta. Juurtumisvaiheessa kastellaan säännöllisesti. Multa ei saa olla märkää, vaan sopivan tuoretta. **’Greenfinger’** sopii istutettavaksi ruukkuihin, amppelihin, erilaisiin parvekelaatikoihin, astioihin sekä avomaalle. Istutusväli maahan istutettaessa on n. 20-30 cm. Antaa satoa heti istutuskesänä. Taimet talvehtivat erittäin hyvin maassa.

MYSKIMALVA *Malva moschata* 50-80 cm
Myskimalva on vanha, aurinkoisen tai puolivarjoisan ja lämpimän paikan perenna, joka viihtyy vettäläpäisevässä ja kalkkipitoisessa hiekkamultamaassa. Se sietää hyvin kuivuutta, mutta hyötyy säännöllisestä kastelusta ja lannoituksesta kasvukaudella. Taimien istutusväli on 30-40 cm. Kasvi kukkii suurin kukin heinä-elokuussa. Myskimalva kylväytyy usein itse, jos siemenkotia ei poisteta kukinnan jälkeen, ja sen voi antaa levitä niittykasviksi pihan laidalle. Myskimalva on talvenkestoltaan kestävä.

NUOKKULUPPIO *Sanguisorba obtusa* 30-50 cm
Nuokkuluppio on parhaimmillaan perennaryhmissä sekä ruukkuistutuksissa. Istutetaan aurinkoiselle tai puolivarjoisalle paikalle tuoreeseen mutta vettä-läpäisevään, hiekkapitoiseen ja ravinteikkaaseen kasvualustaan. Hyvä istutusväli on n. 40 cm. Vaaleanpunaiset, kissanhäntämäiset ja nuokkuvat kukinnot puhkeavat heinä-elokuussa. Ei vaadi erityisiä hoitotoimia. Voidaan lisätä jakamalla. Tarpeetonta siirtelyä vältetään. Talvenkestoltaan nuokkuluppio on kestävä.

PALAVARAKKAUS *Lychnis chalcedonica* 60-100 cm

Helppohoitoinen palavarakkaus kasvaa parhaiten aurinkoisella paikalla hyvin ojitetussa, multavassa, ravinteikkaassa ja hiekansekaisessa maassa. Taimet istutetaan 30-40 cm välein. Palavarakkaus on hyvä ryhmäperenna ja kestävä leikkokukka, joka kukkii loistavan tulipunaisin kukin kesä-elokuussa. Erittäin talvenkestävä perenna, joka viihtyy saadessaan olla kauan samassa paikassa.

PALLOESIKKO *Primula denticulata* 10-30 cm lajikkeen mukaan

Palloesikko sopii puolivarjoisaan paikkaan esim. kivikkoon, rodopuutarhaan, puiden ja pensaiden alle sekä ruukkuihin. Kasvualustan tulisi olla tuore, keskiravinteinen ja hyvin vettäläpäisevä sekä n. 20 cm syvä. Taimet istutetaan 25-30 cm välein. Kukat ovat tiheän pallomaiset ja tuoksuvat. Kukinta-aikaan touko-kesäkuussa kasvin lehdet ovat pienet ja kasvavat täyteen mittaansa vasta kukinnan jälkeen. Palloesikko talvehtii parhaiten lumen suojassa vettäläpäisevässä maassa. Talvenkestoltaan palloesikko on melko kestävä tai kestävä lajikkeen mukaan.

PIKKUSYDÄN *Dicentra* spp. 20-40 cm lajikkeesta riippuen

Pikkusydämet ovat hyviä peittokasveja kivikkotarhaan, kukkapenkkeihin sekä puiden ja pensaiden alle. Kukinta-aika on touko-syyskuussa. Paras kasvupaikka on puolivarjainen, mutta pikkusydämet menestyvät myös aurinkoisella paikalla. Tällöin kasvualustan on oltava riittävän paksu, jotta se pysyy tasaisen kosteana. Pikkusydämet viihtyvät tuoreessa, vettäläpäisevässä, multavassa ja ravinteikkaassa maassa, johon ne istutetaan n. 30 cm välein. Voidaan lisätä jakamalla. Talvenkestoltaan pikkusydämet ovat melko kestävästä kestävään lajista riippuen.

PIONI Kiinanpioni *Paeonia lactiflora* 40-100 cm lajikkeen mukaan ja Itoh-pioni *P. Itoh*-Ryhmä 60-80 cm lajikkeen mukaan

Pionit istutetaan tuoreeseen, läpäisevään, ravinteikkaaseen ja kalkkipitoiseen hiekkamultamaahan aurinkoiselle tai puolivarjoisalle paikalle. Juurakot istutetaan n. 60 cm välein lähelle maanpintaa niin, että juurakon päälle jää muutama sentti multaa ja silmut jäävät lähelle maanpinnan tasoa. Kiinanpioni kukkii kesä-heinäkuussa ja painavat kerrotut laikkeet saattavat tarvita tukemista. Itoh-pionin kukinta-aika on kesä-elokuussa. Puuvartisten ja ruohovartisten pionien tanakkavartisena risteytyksenä se ei tarvitse tuentaa. Itoh-hybridit eivät ole yhtä arkoja syys- ja talvikosteudelle kuin puuvartistet pionit. Pioni viihtyy parhaiten saadessaan olla rauhassa samalla kasvupaikalla jopa vuosikymmeniä ja sopii omaksi ryhmäkseen tai suuriin perennaryhmiin sekä myös leikoksi. Juurakoita voidaan jakaa syksyisin. Talvenkestoltaan pionit ovat erittäin kestäviä. Pionit ovat myrkyllisiä.

PUNAHATTU *Echinacea* spp. 60-100 cm lajikkeen mukaan

Punahattu on pystykasvuinen ja rotevaversoinen perenna, jonka taimet istutetaan n. 40 cm välein aurinkoiselle tai puolivarjoisalle paikalle hyvin ojitettuun, runsasravinteiseen hiekkamultamaahan. Heinä-syyskuussa avautuvat kukat sopivat hyvin myös leikkokukiksi. Tuulisilla paikoilla tuenta saattaa olla tarpeen. Punahatun leviävyys on vähäistä, mutta kasvun taantuessa sen säännöllinen jakaminen 4-5 vuoden välein voi kuitenkin olla hyväksi. Punahatut ovat talvenkestoltaan kestäviä tai melko kestäviä, lajista ja lajikkeesta riippuen.

PUNA- JA VALKOTÄHKÄ *Liatris spicata* 40-70 cm

Punatähkä sopii aurinkoisiin perennaryhmiin ja syvämultaiseen kivikkoon. Mukulat istutetaan 10-15 cm välein n. 5 cm syvyyteen kalkittuun, runsasravinteiseen ja vettä läpäisevään hiekkamultamaahan. Punatähkä ei pidä talvimärkyydestä, joten se kannattaa istuttaa kohotettuun penkkiin tai hiekalla ja soralla ojitettuun kasvualustaan. Perhosia houkutteleva punatähkä on jäykkävartinen, joten sitä ei yleensä tarvitse tukea. Kasvi kukkii heinä-syyskuussa ylhäältä alaspäin aukeavin pulloharjamaisin kukin. Voidaan lisätä jakamalla mukulamaisia juuria. Punatähkä on talvenkestoltaan kestävä.

PÄIVÄNLILJA JA EVERYDAYLILY *Hemerocallis* Hybrida-Ryhmä 25-100 cm lajikkeen mukaan

Päivänlilja viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisella paikalla ravinteikkaassa, tuoreessa ja syvämultaisessa maassa. Juurakot istutetaan 40-50 cm välein siten, että uudet pienet versot jäävät näkyviin maanpinnalle. Sopii erinomaisesti perennapenkkeihin sekä muihin kasviryhmiin. Päivänlilja kukkii runsaasti kesä-syyskuussa lajikkeen mukaan. Lisätään jakamalla keväällä tai mieluummin kukinnan päätyttyä. Päivänliljat ovat talvenkestoltaan erittäin kestäviä.

REUNUSASTERI *Aster Dumosus*-Ryhmä 15-50 cm lajikkeen mukaan

Reunusasterit kukkivat erittäin runsaasti ja pitkään lämpimällä ja aurinkoisella kasvupaikalla. Taimet istutetaan 30-40 cm välein kuivaan tai tuoreeseen, vettäläpäisevään, runsasmultaiseen ja keskiravinteiseen maahan. Reunusasterit kukkivat lajikkeesta riippuen elo-lokakuussa. Vanha kasvusto voidaan tarvittaessa leikata keväällä alas. Reunusasteri on talvenkestoltaan kestävä.

SAMMALLEIMU *Phlox subulata* 10-15 cm

Sammalleimu on voimakkaasti leviävä, ikivihreä maanpeittokasvi. Se sopii niin kivikkoon, rinteeseen kuin reunakasviksikin. Taimet istutetaan noin 30 cm välein. Sammalleimu viihtyy parhaiten aurinkoisella tai lievästi varjoisalla paikalla läpäisevässä ja kuivahkossa hiekkamultamaassa. Miedosti tuoksuvat kukat peittävät kasvuston kokonaan touko-kesäkuussa. Sammalleimu on talvenkestoltaan kestävä.

SINILEMMIÖ *Lithodora diffusa* 5-10 cm

Aurinkoisten paikkojen maanpeitekasvi, jonka kirkkaansiniset kukat muistuttavat katkeron kukkia. Varpumainen kasvi, joka on parhaimmillaan maanpeittokasvina kivikoissa ja esim. reunuskasvina. Matala, mattomaisen peittävä kasvutapa. Taimet istutetaan n. 30 cm välein kuivahkoon, vettäläpäisevään ja hiekkapitoiseen kasvualustaan. Sinilemmiö kukkii kesä-elokuussa. Talvenkestoltaan se on melko kestävä.

SIPERIANUNIKKO *Papaver croceum* 30-40 cm

Helppohoitoinen siperianunikko viihtyy parhaiten aurinkoisella kasvupaikalla, ravinteikkaassa, hyvin vettäläpäisevässä hiekka- tai moreenimaassa. Taimet istutetaan n. 25 cm välein. Siperianunikko kukkii pitkään kesäkuusta syyskuulle saakka valkein, keltaisin, oranssein tai punaisin kukin. Kasvi on kaksivuotinen, mutta kylväytyy helposti itsestään. Se sopii kukkakedoille ja kivikkoryhmiin sekä leikkokukaksi. Talvenkestoltaan siperianunikko on melko kestävä. Unikot ovat myrkyllisiä.

SULKANEILIKKA *Dianthus plumarius* 20-30 cm

Sulkaneilikalla on tuuhean mattomainen kasvutapa, joten se sopii mainiosti peittokasviksi. Kesäkuulta-elokuuhun asti jatkuva kukinta on runsain ja pisin aurinkoiseilla, avoimilla paikoilla. Hyvä kasvualusta on kuiva, kalkittu ja vettäläpäisevä sekä hiekkapitoinen ja keskiravinteinen. Taimet istutetaan n. 40 cm välein. Hyötyy säännöllisestä jakamisesta. Talvenkestoltaan melko kestävän sulkaneilikan talvehtimisen eduksi on se, että kasvualusta ei kärsi märkyydestä talvella.

SYYSLEIMU *Phlox paniculata* 40-100 cm lajikkeen mukaan

Syysleimut istutetaan voimakkaaseen, multavaan ja tuoreeseen maahan aurinkoiselle tai lievästi puolivarjoiselle paikalle 40 cm välein noin 3-5 cm syvyyteen. Kukinta-aika on lajikkeen mukaan heinä-syyskuussa. Syysleimut jaetaan ja istutetaan uudelleen, kun kasvin keskusta alkaa harventua, jotta kukinta pysyy runsaana. Kuivuuden koettelemaa syysleimua voi vaivata vaaleita laikkuja lehtiin aiheuttava härmäsieni, jota voi torjua ruiskuttamalla. Matalia lajikkeita voidaan kasvattaa myös ruukuissa. Ruukuissa kasvatetut syysleimut siirretään syksyllä maahan talvehtimaan. Talvenkestoltaan syysleimut ovat kestäviä.

SÄRKYNYTSYDÄN *Lamprocapnos spectabilis* 60-100 cm lajikkeen mukaan

Särkynytsydän viihtyy suojaisalla paikalla puolivarjossa. Se istutetaan tuoreeseen, kalkittuun ja kuohkeaan multamaahan 40-50 cm välein. Särkynytsydän kukkii kesäkuussa ja pysyy kauemmin vihreänä, jos kukkavarret leikataan pois heti kukinnan jälkeen. Kasvi ei pidä siirtämisestä ja tarvitsee kasvurauhan. Sitä voidaan käyttää sekä yksittäis- että ryhmäperennana ja leikkokukkana. Keväällä versoneet taimet on hyvä suojata kevään yöhalloilta. Kasvi on myrkyllinen. Talvenkestoltaan särkynytsydän on kestävä.

TARHAIDÄNUNIKKO *Papaver Orientale*-Ryhmä 40-90 cm lajikkeen mukaan

Unikot ovat aurinkoisen paikan kasveja. Ne viihtyvät kivikoissa, kuivissa perennaryhmissä ja rinteissä jopa paahteisella paikalla, kunhan kasvualustaa vain on riittävästi (vähintään n. 30 cm). Sopiva kasvualusta unikoille on kuiva tai tuore, hiekkapitoinen ja keskiravinteinen. Maan on hyvä olla vettäläpäisevää, sillä unikot eivät siedä talvimärkyyttä eivätkä menesty savimaassa. Unikot istutetaan 30-40 cm välein. Kukat avautuvat kesä-heinäkuussa. Kuivattaviksikin sopivat siemenkodat ovat koristeellisia ja ne säilyvät pitkälle syksyyn. Unikot kasvavat mielellään samalla paikalla vuosia ja viihtyessään ne leviävät voimakkaasti sekä kasvullisesti että siementämällä. Unikoita lannoitetaan suhteellisen vähän, jotta ne eivät rehevöidy liikaa ja talvenkesto kärsisi. Etenkin kohtuullisella typpilannoituksella varsista tulee tanakoita ja lujia. Unikot eivät pidä jakamisesta tai siirtelystä pitkän paalujuurensa vuoksi. Voidaan lisätä siemenistä. Talvenkestoltaan unikot ovat kestäviä tai erittäin kestäviä lajista riippuen. Unikot ovat myrkyllisiä.

TARHAKURJENMIEKKA *Iris Germanica*-Ryhmä 40-120 cm lajikkeen mukaan

Vanha ja kestävä ryhmäperenna tarhakurjenmiekka on näyttävä perennaistutuksissa tai omassa ryhmässään aurinkoisella tai puolivarjoisalla paikalla. Kasvualustan tulee olla kuivahko tai tuore, vettäläpäisevä, kalkittu, runsasmultainen ja -ravinteinen. Tarhakurjenmiekka ei viihdy talvimärässä maassa, joten kasvupaikan tulee olla hyvin ojitettu tai hiekkapitoinen. Juurakot istutetaan lähelle maan pintaa 2-3 cm syvyyteen. Sopiva istutusväli on 30-40 cm. Kukkii kesä-heinäkuussa. Tarhakurjenmiekkaa on helpointa lisätä jakamalla keväällä tai kukinnan jälkeen kesällä. Talvenkestoltaan se on erittäin kestävä.

TARHASALKORUUSU *Alcea rosea* 100-200 cm lajikkeen mukaan

Tarhasalkoruusu viihtyy aurinkoisella ja lämpimän suojaisella paikalla. Sopiva kasvualusta on tuore, mutta vettäläpäisevä, runsasmultainen ja -ravinteinen. Taimet istutetaan 30-40 cm välein. Arka talvimärkyydelle, joten taimet kannattaa istuttaa loivaan harjuun. Tarhasalkoruusu kasvaa korkeaksi eikä haarau-du, joten saattaa vaatia tukemista. Kukkii viimeistään toisena kasvuvuonna heinä-syyskuussa. Jos siementen annetaan kehittyä kukinnan jälkeen, saattaa kylväytyä itsestään. Kukkavarret voi myös leikata pois kukinnan jälkeen, jolloin tyviruusukkeita kasvaa syksyllä talvisuojaksi. Suositellaan talvisuojasta esim. kuivilla syksyn lehdillä tai havuilla.

TARHASARVIORVOKKI *Viola Cornuta*-Ryhmä 10-30 cm lajikkeen mukaan

Tarhasarviorvokki viihtyy mm. kivikoissa, ruukussa, amppelissa ja kukkapenkkien reunuksissa. Taimet istutetaan n. 30 cm välein aurinkoiselle ja puolivarjoisalle paikalle. Paras kasvualusta vettäläpäisevä, tuore, keskiravinteinen, runsasmultainen, hiekkapitoinen. Tarhasarviorvokki kukkii erittäin pitkään touko-lokakuussa. Alasleikkaus kukintahuipun jälkeen edistää uudelleenkukintaa sekä ehkäisee siementämistä. Vettäläpäisevä maa on edellytyksenä tarhasarviorvokin hyvälle talvehtimiselle. Talvenkestoltaan tarhasarviorvokit ovat melko kestäviä.

TÄHTIPUTKI *Astrantia* spp. 50-90 cm lajin mukaan

Perhosten suosima ja vaivaton tähtiputki menestyy lähes minkälaisessa maassa tahansa, jopa kosteassa savimaassa. Paras kasvualusta on kuitenkin tuore tai kostea, kalkittu sekä runsasmultainen ja -ravinteinen. Multaa on hyvä olla 20-40 cm. Sopiva istutustiheys on 30-40 cm. Menestyy auringosta puolivarjoon (ei kuitenkaan täydessä auringonpaahteessa) ja kukkii heinä-elokuussa. Tähtiputki ei vaadi mitään erityistä hoitoa. Kukkavarret kannattaa leikata ennen siementen kehittymistä, jos haluaa rajoittaa leviämistä. Talvenkestoltaan tähtiputket ovat kestäviä tai melko kestäviä lajista riippuen.

VERIKURJENPOLVI *Geranium sanguineum* 20-40 cm lajikkeen mukaan

Vaivaton verikurjenpolvi sopii aurinkoiselle tai puolivarjoisalle paikalle, vettäläpäisevään ja kalkittuun hiekkamultamaahan. Erittäin hyvä perenna erilaisiin kasviryhmiin sekä puiden ja pensaiden alle. Tiheän peittävä kasvutapa. Kukinta-aika on heinä-elokuussa. Istutusväli 30-40 cm. Lehdet saavat syksyllä kauniin punaisen värin. Verikurjenpolvi on talvenkestoltaan erittäin kestävä.

VUORJARHO *Arenaria montana* 5-20 cm

Mattomaisesti kasvava vuoriarho viihtyy aurinkoisella paikalla, hiekansekaisessa maassa. Se ei siedä talvimärkyyttä, joten maan on oltava vettäläpäisevä. Taimet istutetaan noin 20 cm:n välein. Vuoriarho kukkii runsaasti valkoisin kukin kesä-syyskuussa ja sopii erinomaisesti kivikkoihin, muureille ja laatoitusten väleihin. Vuoriarho kannattaa suojata kevätauringolta. Talvenkestoltaan se on melko kestävä.